

УДК 342.1

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.26>

МІСЦЕ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ПРИ УКЛАДЕННІ ШЛЮБУ В УКРАЇНІ

Булеца С.Б.,

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри цивільного права та процесу
юридичного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Ревуцька І.Е.,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри
цивільного права та процесу
юридичного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Булеца С.Б., Ревуцька І.Е. Місце диджиталізації при укладенні шлюбу в Україні.

У даній статті автори розглядають проблемні аспекти застосування на практиці норми Сімейного кодексу України та ряду інших нормативно-правових актів, які регулюють укладення шлюбу онлайн, тобто за допомогою цифрових технологій. Не можна заперечувати той факт, що зараз ми живемо в епоху, коли розповсюдження та повсюдне поширення цифрових технологій радикально змінили наше ставлення один до одного. Самі ці процеси і призвели до необхідності введення нових способів врегулювання суспільних відносин. Тобто зовнішні чинники сформували запит на зростання диджиталізації. Під самим процесом диджиталізації слід розуміти як трансформацію і впровадження цифрових технологій задля оптимізації та покращення реалізації застосування своїх прав, чи то навіть, виконання своїх обов'язків за допомогою новітніх технологій. Зазначимо, що диджиталізація важлива для різних сфер життя, а особливо для сім'ї, для дітей, підлітків, батьків, бабусь і дідусів і її вплив на їхні стосунки. Зважаючи на стрімкий розвиток диджиталізації у сімейних відносинах, виникає необхідність дослідження даних питань. У статті проаналізовано світові процеси, які призведуть до нових викликів у сфері врегулювання сімейних відносин, а саме укладення шлюбу. І мова іде про метасвіт та ті можливості, які він надає особам, що бажають укласти шлюб і відсвяткувати безпосередньо своє весілля. Також автори дослідили конкретні кейси, що відображають найяскравіше застосування цієї можливості на практиці. Крім того, розкрито нововведення, щодо самого процесу укладення шлюбу у зв'язку з веденням бойових дій і повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України. Акцентується увага на всіх можливих і доступних проявах диджиталізації у сфері врегулювання сімейних відносин та пропозиції щодо внесення змін у сімейне законодавство

з метою вдосконалення його на шляху інтеграційних процесів. Тому що саме диджиталізація є та необхідність з якою стикнулося українське суспільство і як через війну, так і через виклики сучасності.

Ключові слова: шлюб, сім'я, укладення шлюбу, диджиталізація, реєстроване партнерство.

Buletsa S.B., Revutska I.E. The place of digitization when concluding a marriage in Ukraine.

Marriage is a very important rite in life, and as such, should have the utmost respect of all, especially of the two partners concerned. The main essence of a marriage in traditional and religious settings is to procreate and have children to fill the world and continue one's generation. Having a relationship that is so deep and passionate can bring a person insurmountable happiness. Creating a bond in which a couple not only have a best friend, but a life partner, helping them through the good, bad, joyful, and sometimes ugly moments. Marriage is a sacred union between two individuals; that represents the utmost respect, love, trust, friendship, value, and lifelong commitment. In this article, the authors consider the problematic aspects of the practical application of the provisions of the Family Code of Ukraine and a number of other normative legal acts that regulate the conclusion of marriage online, that is, with the help of digital technologies. There is no denying the fact that we now live in an age where the proliferation and ubiquity of digital technology has radically changed the way we relate to one another. These processes themselves led to the need to introduce new ways of regulating social relations. That is, external factors have formed a demand for the growth of digitalization. The digitalization process itself should be understood as the transformation and implementation of digital technologies in order to optimize and improve the exercise of one's rights, or even the fulfillment of their responsibilities with

the help of the latest technologies. We note that digitization is important for various spheres of life, and especially for the family, for children, teenagers, parents, grandparents and its impact on their relationships. Considering the rapid development of digitalization in family relations, there is a need to study these issues. The article analyzes the world processes that will lead to new challenges in the sphere of settlement of family relations, namely marriage. And we are talking about the metaverse and the opportunities it provides to people who want to marry and celebrate their wedding directly. The authors also investigated specific cases that reflect the most vivid application of this feature in practice. In addition, an innovation was revealed regarding the very process of concluding a marriage in connection with the conduct of hostilities and the full-scale invasion of the Russian Federation on the territory of Ukraine. Attention is focused on all possible and accessible manifestations of digitalization in the field of family relations regulation and proposals for making changes to family legislation with the aim of improving it on the path of integration processes. As well digitalization is the necessity faced by Ukrainian society, also of the war and because of the challenges of our time.

Keywords: marriage, family, conclusion of marriage, digitalization, registered partnership.

Постановка проблеми. Сім'я є основою формування суспільства, з моменту народження ми починаємо проживати в сім'ї, незалежно чи батьки знаходяться в зареєстрованому шлюбі чи ні. Сім'я включає велику кількість приватних інститутів, а саме інститут шлюбу, інститут споріднення, інститут материнства і батьківства, інститут майнових прав, інститут захисту дитинства, опіки та інші. Саме поняття шлюбу можна аналізувати з багатьох точок зору. Якщо підходити до самого історичного значення даного слова, то воно походить від польського ślub, що в перекладі означає «обітниця» або давньоукраїнського слуб, тобто «з'єднання за любов'ю» – історично зумовлена, санкціонована й регульована суспільством форма людських взаємин, яку скріплюють двоє людей з метою створення сім'ї, тобто шлюб це «обітниця» за допомогою якого чоловік і жінка встановлюють між собою товариство усього їхнього життя [1]. Науковці зазначають, що шлюб перш за все був домовленістю між чоловіком та жінкою, та слугував стабільності родинних та матеріальних відносин [2]. Звичайно, істинна мета укладення шлюбу завжди є різною і не завжди такою, яка відповідає законодавству України. Шлюб являє собою інститут, який регулює відносини між чоловіком та жінкою. У ст. 21 Сімейного кодексу вказано, що шлюбом є сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану [3]. Саме шлюб в людському су-

спільстві вважається єдино прийнятною, соціально схваленою та закріпленою законом формою створення сім'ї, однак все більшої ваги набирає зареєстроване партнерство в Європі.

Стан опрацювання. Дослідженням даного питання укладення шлюбу займаються С.Д. Гринько, І.Е. Ревуцька, З.В. Ромовська, М.В. Менджул, О.І. Сафончик, О.А. Явор., Є.О. Харитонов і багато інших науковців. Саме це і підтверджує важливість і актуальність даного питання на сьогоднішній день. І спираючись на думки і наукові досягнення вищезгаданих науковців формуємо проблематику даної статті.

Метою даної статті є дослідження можливості укладення шлюбу та зареєстрованого партнерства за допомогою сучасних технологій та у Метавесвіті. Засоби вдосконалення законодавства в сфері укладення шлюбу з метою його диджиталізації.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що в Україні подано на розгляд проект закону про інститут реєстрованих партнерств (№ 9103), в якому визначено, що реєстрованим партнерством є зареєстрований у визначеному порядку добровільний сімейний союз двох повнолітніх осіб, однієї чи різної статі, в основі якого лежить взаємоповага, взаєморозуміння, взаємопідтримка, взаємні права та обов'язки, що корелює з визначенням сім'ї, відповідно до норм Сімейного кодексу України. При цьому в законопроекті уточняється, що реєстроване партнерство не є шлюбом, а також те, що проживання осіб однією сім'єю не є реєстрованим партнерством, якщо відповідний союз не зареєстровано. Після державної реєстрації, партнери набувають статусу близьких родичів, а саме члена сім'ї першого ступеня споріднення одне щодо одного, незалежно від того, чи проживають вони фактично разом та чи ведуть спільно домашнє господарство. Тобто пропонується прирівняти їх до спільного проживання як членів сім'ї, а не як подружжя. І на це є зрозуміла підстава, а саме норма Конституції в якій чітко вказано, що шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка. Реєстрація партнерства проводиться після 10 днів з дня подання відповідної заяви, а розірвання - можливе як за спільною заявою, так і за волевиявленням однієї зі сторін (судом в порядку окремого провадження, при цьому заходів для примирення чи встановлення причин розірвання не проводиться). Зважаючи на воєнний стан передбачені положення щодо можливості реєстрації партнерства за відсутності однієї осіб або поза межами органу реєстрації актів цивільного стану (коли особа є військовослужбовцем).[4]

Так вже історично склалося, що часто за укладенням шлюбу приховувалися інші наміри, а саме політичні інтереси держав, майнові інтереси заможних родин або на сучасному етапі фіктивний шлюб, до прикладу для отримання громадянства.

З розвитком технологій, все частіше пари бажають укласти шлюб швидко та з використанням сучасних технологій.

Для укладення шлюбу потрібно пройти державну реєстрацію в органах реєстрації актів цивільного стану. Без такої реєстрації шлюбу як правової категорії немає. Так званий «цивільний шлюб» - це побутова категорія, яка віддзеркалює наявність лише однієї ознаки шлюбу – сімейного союзу жінки та чоловіка. Відсутність державної реєстрації не робить цей союз актом цивільного стану, тобто шлюбом у правовому розумінні цього слова. Жінка та чоловік у цьому союзі мають статус сім'ї, але не мають статусу подружжя.

Релігійний обряд шлюбу відбувається зараз в Україні повсюдно. "Духовна велич храму чи навіть найменшої церковки з церковним співом, вінцями на головах наречених, добрими напутніми словами священика – все це робить вінчання незабутньою подією в житті", вважають у Мін'юсті[5]. Однак релігійний обряд шлюбу не має правового значення. Релігійний обряд шлюбу, як і раніше, не створює прав та обов'язків подружжя, залишаючись особистою справою жінки та чоловіка. Особи, які після вінчання спільно проживають без реєстрації шлюбу, мають статус сім'ї, але не мають правового статусу подружжя.

Тобто, тільки шлюб, з лише йому притаманними ознаками, неодмінно залишиться основною правовою формою організації сімейного життя жінки і чоловіка, а зареєстроване партнерство допоможе врегулювати такі відносини між одностатевими парами і виконуватиме важливі соціальні функції для всіх.

Відповідно до положень Сімейного Кодексу умовами вступу в шлюб є взаємна вільна згода жінки та чоловіка на укладення шлюбу, тобто шлюб має бути добровільним. Статтею 27 СК визначено, що державна реєстрація шлюбу встановлена для забезпечення стабільності відносин між жінкою та чоловіком, охорони прав та інтересів подружжя, їхніх дітей, а також в інтересах держави та суспільства. Державна реєстрація шлюбу засвідчується свідоцтвом про шлюб, зразок якого затверджує Кабінет Міністрів України.

Орган державної реєстрації актів цивільного стану зобов'язаний ознайомити наречених з їхніми правами та обов'язками як майбутніх подружжя і батьків та попередити про відповідальність за приховання перешкод до реєстрації шлюбу, що передбачено статтею 29 СК.

За заявою наречених реєстрація шлюбу може відбуватися за місцем їхнього проживання, за місцем надання стаціонарної медичної допомоги або в іншому місці, якщо вони не можуть з поважних причин прибути до органу державної реєстрації актів цивільного стану. На сьогоднішній день присутність нареченої на нареченого в момент реєстрації їхнього шлюбу є обов'язковою, але з роз-

витком технологій все може змінитися і достатньо буде бути присутніми онлайн при реєстрації шлюбі та дати згоду на шлюб чи зареєстроване партнерство в Інтернеті в режимі реального часу.

На сьогоднішній день шлюб реєструється у приміщенні органу державної реєстрації після спливу одного місяця від дня подання особами заяви про реєстрацію шлюбу. За наявності поважних причин керівник органу державної реєстрації актів цивільного стану дозволяє реєстрацію шлюбу до спливу цього строку. За заявою наречених реєстрація шлюбу провадиться в урочистій обстановці. Реєстрація шлюбу встановлюється в державних і громадських інтересах і з метою охорони особистих і майнових прав та інтересів подружжя і дітей. Права і обов'язки подружжя породжує лише шлюб, який офіційно укладений в органах РАЦСу. Ці юридичні права і обов'язки виникають з моменту реєстрації шлюбу в органах запису актів громадянського стану.

Основною умовою для укладення шлюбу є взаємна згода осіб, які одружуються, і досягнення ними шлюбного віку. Особи, які одружуються, мають бути взаємно обізнані про стан здоров'я один одного.

Це класичний приклад укладення шлюбу згідно СК. Але час не стоїть на місці, а процеси які відбуваються у державі вносять свої корективи. Перше таке нововведення і полегшення та прискорення процедури укладення шлюбу відбулося у 2016 році. А саме з прийняттям Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 липня 2016 року № 502 "Про запровадження реалізації пілотного проекту щодо державної реєстрації шлюбу" [6]. «Шлюб за добу»- це пілотний проект. Його суть полягає у можливості зареєструвати шлюб у скорочений термін, в тому числі за добу за принципом екстериторіальності, тобто не має значення місце проживання громадян, які бажають вступити до шлюбу.

Для того, щоб провести державну реєстрацію шлюбу потрібно звернутись будь-якого органу ДРАЦС. При цьому, не має жодного значення, де зареєстровані наречені. Адже реєстрація шлюбу проводиться за принципом екстериторіальності, тобто документи можна подати до будь-якого органу державної реєстрації актів цивільного стану в будь-якому населеному пункті. Для того, щоб скористатися сервісом з реєстрації шлюбу у скорочені строки, нареченим необхідно звернутись до організатора державної реєстрації шлюбу, відомості про якого розміщені відповідним територіальним органом юстиції на офіційному сайті, обрати дату та час для проведення державної реєстрації шлюбу, укласти цивільно-правовий договір про надання послуги (так як дана послуга є платною) і звісно бути присутнім на самій реєстрації. Даний проект дуже спростив всю процедуру подачі заяви і самого укладення шлюбу.

Але з початком повномасштабної війни на території України і оголошенням воєнного стану ми спіткнулися з новими викликами, щодо укладення шлюбу. Питання полягає саме в процедурі укладення шлюбу з військовослужбовцем. Тому були внесені певні зміни в законодавство і в саму процедуру укладення шлюбу. А саме можливість укладення шлюбу без особистої присутності наречених. Відтепер, окрім можливості одружитись за 1 день, звернувшись із заявою до будь-якого відділу ДРАЦС (враховуючи вимоги статті 32 Сімейного кодексу України, яка передбачає можливість реєстрації шлюбу в день подання заяви, якщо є безпосередня загроза для життя нареченого або нареченої), військовослужбовці ЗСУ та інших військових формувань, можуть також укласти шлюб дистанційно, без присутності себе або нареченої. Це дозволяє зробити постановою Кабінету Міністрів України № 213 від 7 березня 2022 року [7].

Для цього необхідно подати відповідну заяву безпосередньому командирі, в якій обов'язково зазначити відомості про себе та наречену (нареченого), зокрема прізвище, власне ім'я та по батькові, дату народження, громадянство, а у разі зміни прізвища – відомості про обране прізвище. Така заява одночасно є й підтвердженням факту надання згоди військовослужбовцем на шлюб.

Командир засвідчує справжність підпису на заяві та надсилає її до будь-якого відділу реєстрації актів цивільного стану або до відділу, який вже зазначений у заяві, чи до територіального органу Міністерства юстиції. За можливості військовослужбовець може бути присутнім під час реєстрації шлюбу за допомогою відеозв'язку [8].

Крім того, в умовах воєнного стану факт реєстрації шлюбу може засвідчувати акт, який складає відповідний командир, наділений необхідними для цього повноваженнями. Акт можна скласти без особистої присутності одного чи обох наречених із використанням доступних засобів відеозв'язку з тим із наречених, хто відсутній, або з обома відсутніми нареченими. Актівий запис про шлюб складають в день отримання відділом ДРАЦС заяви про реєстрацію шлюбу або акту.

Таким чином, військові, які виконують бойові завдання далеко від своїх наречених, отримали можливість укласти шлюб дистанційно, при цьому навіть не сплачуючи державного мита. І навіть обоє з пари можуть бути підключені дистанційно, просто через Zoom. Враховуючи, що з початку повномасштабної війни одружилися майже 22 000 українських пар, що більше, ніж зазвичай [9]. Вважаємо, що такий порядок потрібно дозволити для всіх громадян України без винятків. Згоду на укладення шлюбу чи зареєстрованого партнерства можна висловити без фізичної присутності наречених, наприклад через Дію авторизуватися і дати згоду на шлюб чи зареєстроване партнерство. В Україні має бути право вибору чи онлайн

одружуватися, так само як зараз можна обирати одружуватися в урочистій обстановці чи без неї.

Крім того спрощено і саму процедуру подачі заяви. Тепер особи, які бажають укласти шлюб можуть подати заяву про державну реєстрацію шлюбу онлайн та обрати будь-який відділ ДРАЦС, забронювавши зручний час для проведення державної реєстрації шлюбу. Для цього є необхідним перейти на сайт за посиланням: <https://dracs.minjust.gov.ua> та пройти первинну реєстрацію. Працівник відділу ДРАЦС призначає дату державної реєстрації шлюбу в день надходження відповідної заяви з накладенням кваліфікованого електронного підпису. [10]

Наступним суттєвим кроком для спрощення процедури подачі заяви на укладення шлюбу є можливість подати заяву про шлюб за 10 хвилин на порталі «Дія», без відвідування ДРАЦС. Наразі Міністерство цифрової трансформації України запустило бета-тестування послуги.

Мінцифри значно спростило цю процедуру. На порталі «Дія» можна буде подати заяву на реєстрацію шлюбу і одразу обрати місце та час, формат та зал, де пройде церемонія, а також додаткові послуги, які супроводжують захід. Записатися на бета-тест можна тільки парою (наречені). Заявки проходять реальний процес реєстрації.

І наступним проривом який планує ввести Мінцифри в майбутньому це інтегрувати «Дію» в метавесвіт, що, зокрема, дозволить реалізувати можливість укласти шлюб у віртуальному світі. Так як бачать майбутні можливості і пріоритет саме за платформою Metaverse [11].

Metaverse — це віртуальне 3D-середовище, де користувачі можуть «жити» та взаємодіяти з іншими за допомогою цифрових аватарів. Він поєднує в собі кілька елементів технологій, таких як доповнена реальність, блокчейн і віртуальна реальність. Ідея створення даної платформи виникла у зв'язку з пандемією COVID19 [12].

На початку цього року платформа метавесвіту Decentraland провела своє перше весілля на своєму Metaverse з віртуальним натовпом із 2000 гостей, а юридична фірма Rose Law Group юридично оформила шлюб. Засновник і президент групи Джордан Роуз стверджує, що це було перше в історії весілля, організоване в будь-якому Metaverse, заснованому на блокчейні [13].

Наразі весілля в метавесвіті не є юридично обов'язковими. Джордан Роуз, засновник і президент Rose Law Group, який допомагав з весіллям у метавесвіті Херлі, пояснює: «Сам шлюб можна розпізнати за мета-свідоцтвом про шлюб, яке ми розробили». Наприклад, одна весільна церемонія відбулася в маєтку Rose Law Group на Децентраленді. Юридична група розробила «меташлюбну структуру», включивши «Віртуальну дошлюбну угоду», яка ідентифікувала віртуальні особистості пари та цифрові активи, записані в блокчей-

ні. Тим часом «Мета-ліцензія на шлюб» ідентифікувала, записала та позначила віртуальні особи пари та місце шлюбу в блокчейні як незамінний токен (NFT). Роза пояснила: «Наразі в метавсесвіті немає законодавчої бази для шлюбу, тому чи буде він юридично обов'язковим, це більше питання контракту». «На відміну від реального світу, метавсесвіт не обмежений фізичними обмеженнями, які обмежують ваше ідеальне весілля. Тільки в Метавсесвіті ваша найсмільвіше весілля мрії може стати реальністю», – йдеться в описі події на Decentraland. Роза додала: «Ми бачимо майбутнє метавсесвіту як справді децентралізоване та майже повністю існуюче в блокчейні, тому для майбутнього шлюбу в метавсесвіті не потрібно буде мати запис про їхній шлюб у реальному світі».

Церемонія, яка відбулася в Decentraland також відбулася в Instagram Rose Law Group, де реальна пара скріплювала свої обітниця в прямому ефірі. Незважаючи на запевнення Роуз щодо законності весілля, схоже, що багато юридичних експертів не переконали. Відповідно до американського міністерства шлюбу, під час законної весільної церемонії люди повинні виглядати як справжні особи, а не як їхні цифрові аналоги. Слід зазначити, що наприклад, у квітні 2021 року каліфорнійська пара, яка працює на криптобіржі Coinbase, підписала смарт-контракт Ethereum для випуску токенизованих «кілець» як NFT під час весілля [14].

За словами міністра уряду Сінгапуру, колись у Метавсесвіті можуть бути запропоновані законні шлюбні процедури, судові спори та державні послуги. Виступаючи на TechLaw Fest, другий міністр юстиції Сінгапуру Едвін Тонг стверджував, що в Метавсесвіті онлайн відбуваються навіть дуже персоналізовані, інтимні події, такі як урочистості одруження. Також було відмічено, що, окрім реєстрації шлюбів, інші державні послуги незабаром можна буде отримати онлайн через Metaverse. Стосовно юридичних послуг у Метавсесвіті міністр додав, що «немає причин, чому те саме не можна зробити для юридичних послуг [15].

Тим часом у червні 2022 року уряд Південної Кореї оголосив, що інвестує 177 мільйонів доларів у проекти метавсесвіту, щоб створити робочі місця в країні та створити нові компанії в метавсесвіті. Міністерство науки країни оголосило про свої плани виділити 27,7 мільярда вон (21 мільйон доларів) на місцеві служби, які прагнуть використувати простір, що зароджується [16].

На нашу думку майбутнє метавсесвіту є справді децентралізоване та майже повністю існуюче в блокчейні, тому майбутнім шлюбам у метавсесвіті не потрібно буде мати запис про їхній шлюб у реальному світі. Слід не забувати, що до особистого немайнового права відносимо право на індивідуальність, не втручання в особисте життя особи, що тісно пов'язано з правом на шлюб у формі, яку

наречені бажають, щоб залишилося пам'яттю на все їхнє спільне життя. І держава повинна підтримати і забезпечити реалізацію права на свободу людини у проведенні своєї шлюбної церемонії у формі яку бажають наречені.

Висновки. Підсумовуючи викладене слід зазначити, що будь-якого періоду часу сім'я є основним фундаментальним інститутом суспільства, надає йому стабільності та сприяє розвитку суспільства та його безперервного прогресу. Слід зазначити, що Міністерство юстиції акцентує увагу на такому: « Особи які після вінчання проживають без реєстрації шлюбу, мають статус сім'ї, але не мають правового статусу подружжя» [5].

З посиленням євроінтеграційних процесів проблема визнання шлюбними або сімейними відносин, заснованих на різних, відмінних від шлюбу, підставах, набула особливої актуальності. А саме з актуальним для правової бази України в процесі європейської інтеграції та приведення у відповідність правових інститутів постає і питання реєстрованого партнерства. І як вже вище зазначалося, що законопроект вже є готовий. І саме в ньому зазначаються основні поняття та формування дефініцій і звичайно практичний аспект застосування. Окрім цього і чітко вказана мета з якою варто запровадити даний інститут і шляхи безпосередньої реалізації прав та обов'язків. Слід зазначити, що часто вибір підстав, на яких буде створено сім'ю, форми організації відносин пари залежить від національного законодавства. В одних випадках воно може бути «дискримінаційним» по відношенню до осіб, які перебувають в законному шлюбі, в інших випадках - навпаки. Так, шлюб може бути вигідним або невигідним з точки зору оподаткування, формально одинокі батьки можуть отримувати певні пільги тощо. Таким чином, інші галузі права, зокрема податкове, трудове, право соціального забезпечення, можуть завдавати впливу на вибір партнерами підстав створення сім'ї і, відповідно, її виду. Інститут зареєстрованого партнерства є одним із поширених у країнах-членах ЄС правових інститутів, пов'язаних з сімейним правом. Він був запроваджений та закріплений на законодавчому рівні в окремих європейських країнах наприкінці минулого століття як відповідь на поширення в суспільстві сімейних відносин між чоловіками та жінками без офіційного укладення шлюбу, а також між особами однієї статі, які у той час в принципі не могли укласти шлюб або легалізувати свої стосунки будь-яким іншим способом. Слід зауважити, що відносно останньої категорії інститут зареєстрованого партнерства надав змогу державам забезпечити компроміс між неготовністю суспільства до сприйняття одностатевих шлюбів та необхідністю забезпечити права осіб однієї статі, не пов'язаних спорідненням, які перебували у фактично сімейних відносинах.

Таким шляхом пішла і наша держава адже шлюб є добровільна угода (союз) між чоловіком і жінкою, яка укладена на підставі рівноправності і направлена на створення сім'ї, народження і виховання дітей, яка породжує юридичні права і обов'язки між подружжям і дітьми, не залежно від самої форми та способу укладення; шлюб виходячи з норм Конституції ґрунтується саме на вільній згоді чоловіка та жінки, тобто партнерів різної статі, тоді як зареєстроване партнерство та його реєстрація розуміє під собою зносини як різностатевих так і одностатевих осіб і як результат реєстрації буде сім'я, а не шлюб в класичному його розумінні.

Отже, головним і основоположним є безпосередня мета з якою особа вступає у шлюбні відносини та створює сім'ю. Вважаємо, що згоду на укладення шлюбу чи зареєстрованого партнерства можна висловити без фізичної присутності наречених, а через Дію авторизуватися і дати згоду на шлюб чи зареєстроване партнерство. В Україні має бути право вибору чи онлайн одружуватися, так само як зараз можна обирати одружуватися в урочистій обстановці чи без неї. Насамкінець вважаємо, що пари, які хочуть церемонію метавсесвіту, мають поєднати її з церемонією в реальному житті. Тому пропонуємо внести зміни в сімейне законодавство стосовно самого формування визначення поняття сім'ї, заради уникнення колізій на практиці, також ввести зміни у сам процес реєстрації як шлюбу так і реєстрованого партнерства і звичайно ввести відповідність у нормах стосовно майнових та особистих не майнових відносин, які будуть виникати у зв'язку з легалізацією реєстрованого партнерства. А задля реалізації вищеперерахованих змін вважаємо за доречне доповнити ч. 2 статті 28 СК, а саме: «2. Заява про реєстрацію шлюбу подається жінкою та чоловіком особисто або подається через «Дію» в онлайн форматі на відповідних платформах», а також доповнити ч. 1 статті 33 СК, а саме: «Шлюб реєструється у приміщенні органу державної реєстрації актів цивільного стану або в онлайн форматі на відповідних платформах (Skype, Facebook тощо)».

Зазначимо, що цифровізація також може посилити індивідуалізацію, коли члени сім'ї безтурботно усамітнюються у власному цифровому світі, ізольовані та відчужені один від одного. Цифровізація – це розвиток, який має і може формуватися суспільством: шляху назад немає, і сім'ям доведеться мати справу з цим, хочуть вони того чи ні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Piotr-Mieczysław Gajda «Prawo małżeńskie Kościoła Katolickiego». URL: https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TA/TAI/pr_malzenskie_00.html (дата звернення 20.03.2023).

2. Федорова В.В. Поняття шлюбу. Ча-сопис цивілістики. Випуск 23. С. 62–66. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9120/62-66.pdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення 20.03.2023).
3. Сімейний кодекс. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 21-22, ст. 135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення 20.03.23).
4. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про інститут реєстрованих партнерств». URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1681896> (дата звернення 20.03.2023).
5. Шлюб – першооснова сім'ї. Офіційне роз'яснення Міністерства юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_38233 (дата звернення 20.03.2023).
6. Про запровадження реалізації пілотного проекту щодо державної реєстрації шлюбу. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 липня 2016 року № 502 URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1681896> (дата звернення 20.03.2023).
7. Деякі питання державної реєстрації шлюбу в умовах воєнного стану. Постанова Кабінету Міністрів України № 213 від 7 березня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 20.03.2023).
8. Шлюб з військовослужбовцем в умовах воєнного стану. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukladennia-shliubu-z-viiskovosluzhbovtsem-ta-ioho-rozirvannia-v-umovakh-voiennoho-stanu> (дата звернення 20.03.2023).
9. Життя триває: у Мін'юсті розповіли, скільки українців одружилися з початку 2022 року. URL: <https://www.unian.ua/society/zhittya-trivaye-u-min-yusti-rozpovili-skilki-ukrajinciv-odruzhilisya-z-pochatku-2022-roku-novini-ukrajini-11896683.html> (дата звернення 20.03.2023).
10. Як подати заяву про державну реєстрацію шлюбу онлайн? URL: <https://minjust.gov.ua/m/yak-podati-zayavu-pro-derjavnu-reestratsiyu-shlyubu-onlayn> (дата звернення 20.03.2023).
11. В Україні можуть запустити можливість одружитися-розлучитися в метавсесвіті – Федоров. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/11/17/693952/> (дата звернення 20.03.2023).
12. Inside A Tamil Nadu Couple's Wedding Reception In Metaverse. URL: <https://www.ndtv.com/offbeat/metaverse-wedding-inside-a-tamil-nadu-couples-wedding->

- reception-in-metaverse-2753509 (дата звернення 20.03.2023).
13. Dubai-based couple marry in Metaverse after facing legal. URL: <https://timesofindia.indiatimes.com/business/cryptocurrency/blockchain/dubai-based-couple-marry-in-metaverse-after-facing-legal-troubles-in-registering-their-marriage/articleshow/91763689.cms> (дата звернення 20.03.2023).
  14. Keira Wright. Meta-marriage: Decentraland hosts first metaverse wedding, 2022. URL: <https://cointelegraph.com/news/meta-marriage-decentraland-hosts-first-metaverse-wedding> (дата звернення 20.03.2023).
  15. Opening Speech by Mr Edwin Tong SC, Minister for Culture Community and Youth and Second Minister for Law at TechLaw. Fest 2022.07.22 Up Your Game. URL: <https://www.mlaw.gov.sg/news/speeches/2022-07-20-opening-speech-edwin-tong-techlaw-fest-2022-up-your-game> (дата звернення 20.03.2023).
  16. Isa Muhammad. South Korea Earmarks \$51 Million For Public Service Metaverse Projects, 2023. URL: <https://www.beyondgames.biz/33452/south-korea-earmarks-51-million-for-public-service-metaverse-projects/> (дата звернення 20.03.2023).